

Notitie

Contactpersoon Niels Jeurink

Datum 12 februari 2013

Kenmerk N001-1210413NJE-nja-V04-NL

Mogelijke effecten van de realisatie van de nieuwe woonwijk Offem-Zuid te Noordwijk op Natura 2000-gebieden

1 Inleiding

De gemeente Noordwijk bereidt een uitbreiding voor met een nieuwe woonwijk "Offem-Zuid", gelegen aan de zuidwestzijde van de bestaande bebouwde kom. In het beoogde plangebied van ongeveer 20 hectare moeten op termijn 750 woningen worden gerealiseerd. Het gebied is momenteel overwegend in agrarisch gebruik. Daarnaast is, als lintbebouwing aan de rand van het plangebied, enige kleinschalige bedrijvigheid aanwezig.

De uitbreiding van Noordwijk brengt ook een verandering van de emissies naar de lucht met zich mee, vooral als gevolg van een toename van de hoeveelheid verkeersbewegingen in het gebied. De effecten van die extra emissies zijn nader onderzocht. In een luchtkwaliteitsonderzoek is de omvang van de emissies gekwantificeerd.

De door het verkeer naar de lucht geëmitteerde stoffen zijn stikstofdioxiden (NO_x) en ammoniak (NH_3). Beide stoffen worden na emissie door de lucht verspreid en slaan vervolgens in de omgeving neer (depositie). Na depositie kunnen de stoffen tot verandering leiden van de vegetatie (stikstof wordt ten slotte al vele jaren in de landbouw als meststof gebruikt). Met behulp van een depositiemodel (OPS) is daarom nader bekeken wat de omvang van de depositie van stikstofoxiden in de omgeving van het terrein is.

In opdracht van de gemeente Noordwijk heeft Tauw vervolgens onderzocht of de toename van de emissies mogelijk gevolgen kan hebben voor door de Natuurbeschermingswet 1998 beschermde gebieden, de Natura 2000-gebieden en "beschermde natuurmonumenten". Deze notitie is daarvan het resultaat.

In de omgeving van Noordwijk zijn enkele natuurgebieden aangewezen als 'Natura 2000-gebied', natuurgebieden met zo bijzondere natuurwaarden dat ze een Europese status hebben gekregen. De Natura 2000-gebieden zijn geselecteerd vanwege hun waarde voor bepaalde soorten of bepaalde vegetatietypen ('habitattypen'). Afhankelijk van hun karakter zijn de soorten en habitattypen in meer of mindere mate gevoelig voor stikstofdepositie.

Naast de Natura 2000-gebieden beschermt de Natuurbeschermingswet 1998 ook 'beschermde natuurmonumenten', gebieden met in nationaal opzicht belangrijke natuurwaarden. De afstand van het bedrijf tot Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten bedraagt minimaal 1,6 kilometer. Die afstand maakt dat alleen emissies naar de lucht effecten zouden kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. Andere manieren waarop de woningbouw en de bijbehorende verkeersaantrekkende werking invloed zouden kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, zoals door areaalverlies, geluid, trillingen, licht, emissies naar het oppervlaktewater of gebruik van koelwater zijn in deze situatie niet relevant of hebben een veel kleinere reikwijdte, waardoor hiervan geen effecten op de Natura 2000-gebieden of beschermde natuurmonumenten optreden.

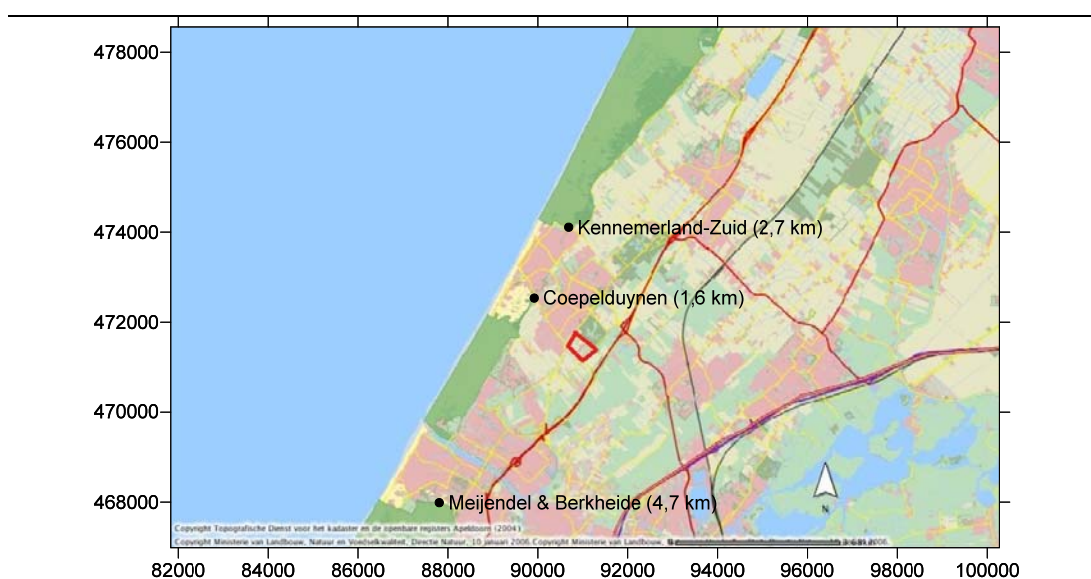
2 Beschermde natuurgebieden in de omgeving van Noordwijk

2.1 Welke beschermde natuurgebieden zijn er rond Noordwijk?

In de wijde omgeving van Noordwijk zijn de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden de volgende:

Naam Natura 2000-gebied	x	y	Afstand (km)
Coepelduynen	89,9	472,5	1,6
Kennemerland-Zuid	90,6	474,1	2,7
Meijendel & Berkheide	87,8	467,9	4,7

De ligging van deze gebieden ten opzichte van het plangebied Offem-Zuid bij Noordwijk is weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied en de locatie van uitbreiding

Behalve op de genoemde Natura 2000-gebieden zijn er geen andere gebieden met de Natura 2000-status waarop de realisatie van Offem-Zuid effect zou kunnen hebben.

Delen van deze Natura 2000-gebieden zijn óók aangewezen als beschermd natuurmonument.

Het betreft de volgende gebieden, die alle integraal deel uitmaken van de genoemde Natura 2000-gebieden (met tussen haakjes het corresponderende Natura 2000-gebied):

- Beschermd Natuurmonument Harstenhoek (Meijendel & Berkheide)
- Beschermd én Staatsnatuurmonument Berkheide (idem)
- Beschermd én Staatsnatuurmonument Coepelduin (Coepelduynen)
- Beschermd Natuurmonument Noordrand Noordwijk (Kennemerland Zuid)

Na definitieve aanwijzing van een gebied als Natura 2000-gebied vervalt formeel de aanwijzing als Beschermd Natuurmonument. Dat neemt niet weg dat in dat geval wel bij effectonderzoek moet worden nagegaan in hoeverre effecten mogelijk zijn op de natuurwaarden waarop destijds de aanwijzing als beschermd natuurmonument werd gebaseerd. Van de genoemde Natura 2000-gebieden is alleen het gebied Coepelduynen inmiddels definitief aangewezen; de aanwijzingsbesluiten van de beide andere gebieden zijn nog altijd in procedure.

Uit bovenstaand overzicht volgt dat het Natura 2000-gebied 'Coepelduynen' in dit geval het dichtst bij Noordwijk gelegen gebied is. De afstand tot Offem-Zuid bedraagt ongeveer 1,6 kilometer.

Kennemerland-Zuid

De formele aanwijzing van het gebied Kennemerland-Zuid, op een afstand van 2,7 km van Offem-Zuid, is nog niet afgerond. Het gebied wordt vermeld op de zogenaamde 'Communautaire Lijst' van 7 december 2004. Volgens de Habitatrichtlijn (en mede daarop gebaseerde jurisprudentie) betekent dit dat sinds die datum de verplichtingen gelden die voortvloeien uit de (Europese) Habitatrichtlijn en de (Nederlandse) Natuurbeschermingswet 1998. Het ontwerpbesluit maakte deel uit van de eerste tranche van 111 Natura 2000-gebieden die door de minister van het toenmalige departement van LNV op 8 januari 2007 in ontwerp zijn aangewezen. De ter inzagelegging duurde van 9 januari 2007 tot en met 19 februari 2007. De mogelijke effecten op dit gebied zijn uitgewerkt in paragraaf 2.2.

Coepelduynen

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied waarvan de aanwijzing wél is afgerond is het gebied Coepelduynen, op een afstand van 1,6 kilometer van Offem-Zuid. De definitieve aanwijzing had plaats op 23 december 2009. Het gebied is als Habitatrichtlijngebied aangewezen en wordt vermeld op de 'Communautaire Lijst' van 7 december 2004. Net als in het gebied Kennemerland-Zuid zijn de bepalingen van de Habitatrichtlijn daarom van kracht sinds 7 december 2004. De mogelijke effecten op dit gebied zijn uitgewerkt in paragraaf 2.3.

Meijndel & Berkheide

Zuidelijk van Katwijk ligt het beschermde duingebied van Meijndel & Berkheide. Ook van dit gebied is de aanwijzing nog in procedure. Het gebied wordt vermeld op de zogenaamde 'Communautaire Lijst' van 7 december 2004; sinds die datum gelden daarom voor dit gebied de verplichtingen die voortvloeien uit de (Europese) Habitatrichtlijn en de (Nederlandse) Natuurbeschermingswet 1998. De door de realisatie van Offem-Zuid berekende maximale toename van de stikstofdepositie bedraagt volgens het luchtkwaliteitsonderzoek minder dan 0,05 mol per hectare per jaar. Een dergelijke geringe toename van depositie is verwaarloosbaar, omdat ze geen meetbare effecten in de vegetatie heeft. Om deze reden wordt dit gebied in het navolgende niet verder behandeld.

2.2 Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid

Het gebied Kennemerland-Zuid is als Natura 2000-gebied aangewezen vanwege de waarde voor een tiental habitattypen:

H1310	Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia</i> spp. en andere zoutminnende soorten
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>)
H2110	Embryonale wandelende duinen
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen")
H2130	*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2150	*Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
H2160	Duinen met <i>Hippophaë rhamnoides</i>
H2170	Duinen met <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
H2190	Vochtige duinvalleien

Voor elk habitatype is in het ontwerp aanwijzingsbesluit een doelstelling geformuleerd, men spreekt van 'instandhoudingsdoelstellingen' (zie ook bijlage 1 voor de letterlijke tekst hiervan).

De Natuurbeschermingswet 1998 geeft aan dat plannen, projecten of handelingen in beginsel geen gevolgen mogen hebben voor Natura 2000-gebieden. Onder 'gevolgen' kunnen effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen (men spreekt in zulke gevallen van 'significante effecten') maar kunnen ook niet-significante effecten zijn, bijvoorbeeld kleine effecten van stikstofdepositie in de vegetatie die de haalbaarheid van de instandhoudingsdoelstellingen niet beïnvloeden.

Tot een zekere hoogte zal stikstofdepositie niet leiden tot merkbare veranderingen in de vegetatie. Met significante gevolgen voor de haalbaarheid van instandhoudingsdoelstellingen moet volgens [van Dobben et al., 2012] rekening worden gehouden bij stikstofdepositie boven de zogenoemde 'kritische depositiewaarden' (KDW). Voor de tien in dit gebied relevante habitattypen betreft het de volgende waarden:

H1310	1.500 mol per hectare per jaar
H1330	1.571 mol per hectare per jaar
H2110	1.429 mol per hectare per jaar

H2120	1.429 mol per hectare per jaar
H2130	Drie subtypen, KDW varieert van 714 mol per hectare per jaar voor de subtypen B en C tot 1.071 mol per hectare per jaar voor subtype A
H2150	1.071 mol per hectare per jaar
H2160	2.000 mol per hectare per jaar
H2170	2.286 mol per hectare per jaar
H2180	Drie subtypen, KDW varieert van 1.071 mol per hectare per jaar voor subtype A (berken-eikenbos) tot 2.214 mol per hectare per jaar voor subtype B
H2190	Drie subtypen, KDW varieert van 1.000 mol per hectare per jaar voor subtype A tot meer dan 2.400 mol per hectare per jaar voor subtype D

Aangezien de vegetatie van het gebied nagenoeg integraal tot een van de genoemde habitattypen is te rekenen en de soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt van een van deze habitattypen gebruik maken, mag worden gesteld dat de habitats die door de soorten worden gebruikt niet tot een habitatype met een lagere kritische depositiewaarde gerekend kunnen worden.

De meest recente gegevens van de achtergronddepositie laten in de gridcel met de coördinaten 90/474 een waarde zien van 1.230 mol per hectare per jaar (GDN-kaarten, gegevens 2011¹), dat wil zeggen dat in het gebied Kennemerland-Zuid de reeds bestaande depositie in elk geval voor een deel van de habitattypen hoger dan de kritische depositiewaarden. Daarbij is nog geen rekening gehouden met een correctie voor het zogeheten ammoniakgat, 50 mol per hectare per jaar. Bij effectbeoordeling moet daarom rekening worden gehouden met een achtergronddepositie van 1.280 mol per hectare per jaar. Een toename van de stikstofdepositie kan, met andere woorden, tot gevolg hebben dat er significante effecten optreden in de vegetatie van het gebied. Het betreft de habitattypen 2130 B en C, 2150, 2180 A en 2190 A.

¹ <http://geodata.rivm.nl/gcn/>; de waarden zijn exclusief een correctie van 50 mol per hectare per jaar voor het zogeheten 'ammoniakgat'

2.3 Natura 2000-gebied Coepelduynen

Het gebied Coepelduynen is als Natura 2000-gebied aangewezen vanwege de waarde voor een viertal habitattypen:

H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen")
H2130	*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2160	Duinen met <i>Hippophaë rhamnoides</i>
H2190	Vochtige duinvalleien

De 'instandhoudingsdoelstellingen' zijn te vinden in bijlage 2.

Net als voor het gebied Kennemerland-Zuid is ook voor dit gebied aan te geven in welke mate het gevoelig is voor stikstofdepositie. De 'kritische depositiewaarden' variëren er tussen 1.071 en 2.000 mol per hectare per jaar (zie ook paragraaf 2.2).

H2120	1.429 mol per hectare per jaar
H2130	Alleen subtype A; KDW = 1.071 mol per hectare per jaar
H2160	2.000 mol per hectare per jaar
H2190	Alleen subtype B; KDW = 1.429 mol per hectare per jaar

De meest recente gegevens van de achtergronddepositie laten in de gridcel met de coördinaten 89/472 een waarde zien van 1.420 mol per hectare per jaar (GDN-kaarten, gegevens 2011). Hierbij is nog geen rekening gehouden met een correctie vanwege het zogenaamde 'ammoniakgat', 50 mol per hectare per jaar. Bij de toetsing moet er, met andere woorden, rekening mee worden gehouden dat de achtergronddepositie 50 mol per hectare per jaar hoger is dan uit de GDN-kaarten blijkt. Ook in het gebied Coepelduynen is de depositie daarmee hoger dan de kritische depositiewaarden van de meeste habitattypen. Ook hier kan een toename van de stikstofdepositie, met andere woorden, tot gevolg hebben dat er significante effecten optreden in de vegetatie van het gebied.

3 Depositieberekeningen

3.1 Inleiding

In het depositieonderzoek is gekeken naar de toename van de stikstofdepositie ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking van het plan bij realisatie van 750 woningen. De berekeningen zijn uitgevoerd met OPS pro 4.3 voor jaartal 2012; getoetst is op de rand van de nabij gelegen Natura 2000-gebieden, 'Kennemerland-Zuid', 'Coepelduynen' en 'Meijndel & Berkheide'.

3.2 Wegverkeer

Voor het wegverkeer is het effect van NO_x en NH₃ emissie meegenomen. Door de Gemeente Noordwijk zijn gegevens aangeleverd over de verkeersaantrekkende werking, het aantal verkeersbewegingen per woning en de voertuigverdeling op de ontsluitingswegen tijdens de avondspits. Per te realiseren woning ontstaan gemiddeld 5,5 voertuigbewegingen per etmaal.

Voor het totale plan zijn dat per etmaal 4.125 lichte motorvoertuigbewegingen. De verdeling en de etmaalintensiteiten per weg of wegvak wordt weergegeven in tabel 3.1. Voor de emissiefactoren voor 2012 is uitgegaan van de factoren die bekend gemaakt zijn in maart 2012.

Tabel 3.1 Emissies wegverkeer

		Toename door plan	
		Verdeling	
Straat	Wegvak	[%]	Etmaalintensiteit
Nieuwe Offemweg	Gehele weg	50	2.063
Gooweg	Schiestraat – Van Berckelweg	26,5	1.093
	Van Berckelweg – Langelaan	10	413
Van Berckelweg	Gooweg – N206	16,5	681
Voorstraat	Gehele weg	10	413
Mortelstraat	Gehele weg	13,5	557
Beeklaan	Herenweg – Boekerslootlaan	33	1.361
	Boekerslootlaan – Oude		
	Zeeweg	22	908
	Herenweg – N206	8,5	351
Boekerslootweg	Gehele weg	11	454
Herenweg	Beeklaan – Zwarteweg	8,5	351

3.3 Modelling

De berekeningen zijn uitgevoerd met OPS pro 4.3. In OPS is elke 10 meter een emissiepunt gelegd om het verkeer te modelleren. Er is voor gekozen de bijdrage van het extra verkeer te bepalen in het jaar 2012. Omdat in dit jaar de hoogste emissiefactoren gelden, is dit een worst case uitgangspunt. De realisatie van de geplande woonwijk in een later jaar zal met lagere emissiefactoren plaatsvinden waardoor ook de depositie afneemt.

Het effect is bepaald op de volgende maatgevende locaties:

- Op de rand van de Kennemerland-Zuid (met coördinaten: 90.687, 474.110). De afstand tot dit gebied bedraagt 2,7 km
- Op de rand van Coepelduynen (met coördinaten: 89.920, 472.535). De afstand tot dit gebied bedraagt 1,6 km. Een strook van het gebied ligt ongunstig gelegen tegen de Beeklaan aan waar zich een toename van wegverkeer voordoet ten gevolge van het plan. Dit is te zien in figuur 1
- Op de rand van Meijndel & Berkheide (met coördinaten: 87.807, 467.989). De afstand tot dit gebied bedraagt 4,7 km

In alle gevallen betreft het het punt van het genoemde Natura 2000-gebied dat het dichtst bij de in het onderzoek opgenomen wegen ligt.

3.4 Berekening emissies

In tabel 3.2 zijn de NO_x en NH₃ emissies per weg weergegeven. De emissiefactoren voor lichte motorvoertuigen op een normale stadsweg zijn gehanteerd, zoals vrijgegeven in maart 2012. Een aantal wegen binnen het plangebied zijn opgedeeld in wegvakken, omdat het verkeer deels een andere route kiest (afslaat of erbij komt).

Tabel 3.2 Emissies wegverkeer

Straat	Etmaalintensiteit	afstand [m]	Toename door plan	
			NO _x (g/etm.)	NH ₃ (g/etm.)
Nieuwe Offemweg	2.063	658	461	45
Gooweg	1.093	403	150	15
	413	2.027	284	28
Van Berckelweg	681	1873	433	42
Voorstraat	413	861	121	12
Mortelstraat	557	738	140	14
Beeklaan	1.361	271	126	12
	908	899	277	27
	351	863	103	10
Boekerslootweg	454	472	73	7
Herenweg	351	732	87	8

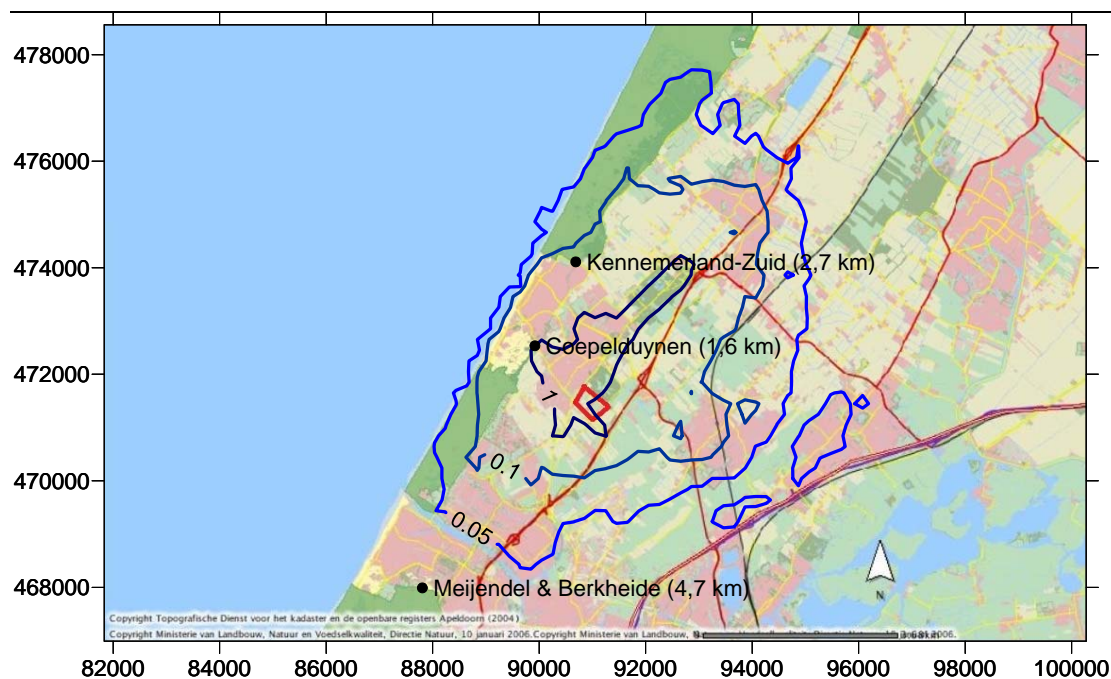
3.5 Resultaten

In tabel 3.3 worden de rekenresultaten gepresenteerd van de stikstofdepositie op de rand van de Natura-2000 gebieden, 'Kennemerland-Zuid', 'Coepelduynen' en 'Meijendel & Berkheide'.

Tabel 3.3 Resultaten

Toetspunt	X-coördinaat [km]	Y-coördinaat [km]	Maximale depositietoename
			door plan NO _x + NH ₃ [mol/ha/jr]
Kennemerland	90.687	474.110	0,18
Coepelduynen	89.920	472.535	1,87
Meijendel & Berkheide	87.807	467.989	0,02

In figuur 3.2 worden de contouren gepresenteerd van de depositietoename ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking.

Figuur 3.2 Contouren $\text{NO}_x + \text{NH}_3$ depositie toename na het realiseren van het plan

4 Bespreking van mogelijke effecten van de realisatie van Offem-Zuid op de duingebieden

Uit het voorgaande blijkt dat in twee Natura 2000-gebieden sprake is van een niet zonder meer verwaarloosbare toename van de stikstofdepositie. In dit gedeelte van de provincies Noord- en Zuid-Holland is sprake van een overbelaste situatie, in elk geval voor een gedeelte van de beschermde habitattypen. Om deze reden dient nader te worden bekeken welke omvang een eventueel effect op de gebieden kan hebben.

Voor de twee Natura 2000-gebieden waar de toename van de depositie in elk geval in delen van de gebieden meer bedraagt dan 0,05 mol per hectare per jaar is bepaald welke habitattypen daardoor zouden kunnen worden geschaad (zie ook bijlage 3). Tabel 4.1 geeft een samenvatting van de resultaten voor het gebied Coepelduynen, tabel 4.2 voor het gebied Kennemerland-Zuid.

Nummer habitatype	Omschrijving habitatype	Oppervlak (ha) waar depositie met 0,05 – 0,10 mol per hectare per jaar toeneemt	Oppervlak (ha) waar depositie met > 0,10 mol per hectare per jaar toeneemt
H2110	Embryonale duinen	2,2	-
H2120	Witte duinen	8,2	1,3
H2130_A	Grijze duinen (kalkrijk)	62,9	39,6
H2160	Duindoornstruwelen	6,8	5,6
H2180_C	Duinbossen (binnenduinrand)	1,3	2,7
H2190_B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,6	-
H2190_D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	0,0	-

Tabel 4.1 Oppervlak per habitatype in het Natura 2000-gebied Coepelduynen waar de depositie toeneemt als gevolg van de realisatie van de woonwijk Offem-Zuid

Nummer habitatype	Omschrijving habitatype	Oppervlak (ha) waar depositie met < 0,05 mol per hectare per jaar toeneemt	Oppervlak (ha) waar depositie met 0,05 – 0,10 mol per hectare per jaar toeneemt	Oppervlak (ha) waar depositie met > 0,10 mol per hectare per jaar toeneemt
H1330_B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	0,12	-
H2110	Embryonale duinen	-	2,08	4,30
H2120	Witte duinen	0,09	7,96	16,27
H2130_A	Grijze duinen (kalkrijk)	10,86	69,21	100,62
H2130_B	Grijze duinen (kalkarm)	0,50	4,34	13,59
H2160	Duindoornstruwelen	2,37	39,74	78,22
H2170	Kruipwilgstruwelen	-	0,09	-
H2180_A	Duinbossen (droog)	1,68	1,70	0,80
H2180_C	Duinbossen (binnenduinrand)	13,40	34,15	4,73
H2190_A	Vochtige duinvalleien (open water)	-	-	0,05
H2190_B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	0,02	0,06
H7210	Galigaanmoerassen	-	-	0,16

Tabel 4.2 Oppervlak per habitatype in het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid waar de depositie toeneemt als gevolg van de realisatie van de woonwijk Offem-Zuid

Gelet op de - in elk geval voor sommige habitattypen - geringe toename van de stikstofdepositie is deze situatie besproken met medewerkers van de provincie Zuid-Holland, hier het bevoegde gezag met betrekking tot de Natuurbeschermingswet 1998².

Allereerst zijn de in de depositieberekeningen gehanteerde uitgangspunten gecontroleerd.

Het betreft de volgende uitgangspunten:

- Dat per woning per etmaal sprake is van 5,5 voertuigbewegingen
- Dat uitgegaan wordt van de emissiefactoren voor het jaar 2012
- De voorgenomen ontsluiting van de nieuwe wijk (verdeling verkeerstromen over diverse wegen

De controle hiervan leidt tot de volgende constatering:

- Het aantal vervoersbewegingen waarvan in de berekeningen is uitgegaan volgt uit de modellering van de verkeerssituatie ter plaatse. Het aantal bewegingen waarvan in zulke berekeningen wordt uitgegaan varieert met het type woonwijk, maar bedraagt meestal 5 tot 7 per woning per etmaal. De aanname dat in dit geval sprake zal zijn van 5,5 vervoersbewegingen per etmaal per jaar is dan ook niet ongebruikelijk
- Latere besluitvorming, leidend tot een latere start van de realisatie kan tot gevolg hebben dat dan lagere emissiefactoren moeten worden gehanteerd, waardoor het effect van de realisatie van de nieuwe wijk afneemt. De afname van de emissie bedraagt 5 tot 10 procent per jaar. Dit geldt alleen voor de emissies van NO_x, de emissies van NH₃ (ammoniak) blijven door de jaren constant. In de effectberekening is uitgegaan van 2012 als jaar van besluitvorming. Besluitvorming is nu voorzien in 2013
- Ook fasering van de uitbreiding leidt, om dezelfde reden als de voorgaande, tot een (deels) lagere emissie en dus tot een kleiner effect op de beide duingebieden. Voorwaarde daarvoor is dat de fasering ook formeel wordt vastgelegd, dus in het voorgenomen besluit in 2013
- In de emissieberekening is geen rekening gehouden met de bestaande situatie. Het plangebied Offem-Zuid wordt overwegend agrarisch gebruikt. Er zijn enkele kassen te vinden en lokaal is sprake van enige bebouwing. De hoeveelheid verkeersbewegingen met die woningen/ bedrijven als bestemming is weliswaar niet verwaarloosbaar maar verhoudingsgewijs gering. De in werkelijkheid optredende toename van de depositie als gevolg van de nieuwe woonwijk is daardoor geringer dan berekend

Het bepalen van de stikstofdepositie die het gevolg is van het huidige gebruik en dit in mindering brengen op de berekende depositie van het toekomstige gebruik zal uiteraard leiden tot een geringere berekende stikstofbijdrage van het nieuwe plan.

² Hoewel dit Natura2000-gebied is gelegen in de provincie Noord-Holland is het bevoegde gezag inzake de Natuurbeschermingswet 1998 de provincie Zuid-Holland, aangezien de ruimtelijke ontwikkeling in die laatste provincie is gelegen.

De oppervlaktes van de door een bepaalde mate van stikstofdepositie belaste habitattypen (0,05 mol per ha per jaar, 0,10 mol per ha per jaar e.d.) nemen daardoor af. Dit leidt echter niet tot de conclusie dat effecten van een toename van stikstofdepositie kunnen worden uitgesloten. Er reesteren in elk van de onderzochte Natura 2000-gebieden enkele habitattypen waar een effect van toename van de depositie *kan* optreden. Dit kan betekenen dat in de Natura 2000-gebieden een enigszins intensiever beheer noodzakelijk kan zijn dan voorheen.

Momenteel worden, onder regie van de provincie Zuid-Holland, 'gebiedsconvenanten' afgesloten tussen de provincie en betrokken terreinbeherende organisaties. In die convenanten wordt de uitvoering van (aanvullende) maatregelen vastgelegd die nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen halen.

Dit is een van de voorwaarden aan de beheerplannen die voor de Natura 2000-gebieden worden gemaakt. Voorbeelden van zulke maatregelen zijn intensievere beweiding, extra maaibeheer en soms ook het stimuleren van verstuiving, waardoor kalkrijk zand meer verspreid wordt in het duingebied. De maatregelen zullen er ongetwijfeld aan bijdragen dat de kwaliteit van de vegetatie in de duingebieden - voor zover nog nodig - zal verbeteren. Voor de Coepelduynen zal zo'n convenant (gericht op verbetering van habitattype 2130A) op korte termijn worden ondertekend (med. De Koning, provincie Zuid-Holland). Voor habitattype 2120 (witte duinen) wordt een dergelijk convenant voorbereid. Voor het gebied Kennemerland-Zuid zijn inmiddels verkennende gesprekken gestart om te komen tot een beheerplan. De verwachting is dat dit beheerplan nog in 2013 gereed kan zijn.

De realisatie van Offem-Zuid staat los van deze gebiedsconvenanten en staat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen van de beide duingebieden niet in de weg. De berekende geringe toename van de depositie leidt in combinatie met de bovenstaande aandachtspunten (m.n. latere besluitvorming, het buiten beschouwing blijven van de bestaande situatie en de voorgenomen maatregelen in de duingebieden) tot de conclusie dat er als gevolg van de nieuwe woonwijk Offem-Zuid geen significante effecten zullen optreden.

5 Literatuur

[van Dobben, H.F., R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012]

Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura. Alterra-rapport 2397, Wageningen.

Bijlage 1

Informatie over Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid

Procedure

Het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid maakt deel uit van de eerste tranche van 111 Natura 2000-gebieden die door de minister van LNV op 8 januari 2007 in ontwerp zijn aangewezen. De terinzagelegging duurde van 9 januari 2007 tot en met 19 februari 2007.

Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie
- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende habitattypen en soorten
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd

Kwalificerende habitattypen

H1310	Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia</i> spp. en andere zoutminnende soorten
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
H2110	Embryonale wandelende duinen
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen")
H2130	*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2150	*Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
H2160	Duinen met <i>Hippophaë rhamnoides</i>
H2170	Duinen met <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
H2190	Vochtige duinvalleien

Kwalificerende soorten (Habitatrichtlijn)

H1014	Nauwe korfslak
H1903	Groenknolorchis
H1042	Gevlekte witsnuitlibel (<i>complementaire soort</i>)

Kwalificerende soorten (broedvogels)

-

Kwalificerende soorten (niet-broedvogels)

-

Instandhoudingdoelstellingen habitattypen

H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit zilte pionierbegroeiingen, zeevetmuur (subtype B).

Toelichting: Het habitatype zilte pionierbegroeiingen, zeevetmuur (subtype B) is in de Hollandse duinen uitzonderlijk zeldzaam en daarom is de vindplaats op het Kennemerstrand van belang om de huidige verspreiding te behouden. Voor duurzaam behoud is het van belang dat voldoende dynamiek van zee en wind in het gebied aanwezig is.

H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit schorren en zilte graslanden, buitendijks (subtype A).

Toelichting: Schorren en zilte graslanden, buitendijks (subtype A) zijn in de Hollandse duinen uitzonderlijk zeldzaam en daarom is de vindplaats op het Kennemerstrand van belang om de huidige verspreiding te behouden. Voor duurzaam behoud is het van belang dat voldoende dynamiek van zee en wind in het gebied aanwezig is.

H2110 Embryonale wandelende duinen

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting: Het habitatype embryonale duinen komt voor op het Kennemerstrand. Langs de Hollandse kust is het een betrekkelijk zeldzaam habitatype. Behoud van de oppervlakte geldt binnen natuurlijke fluctuaties.

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* (“witte duinen”)

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Door de grote breedte van het duingebied is uitbreiding en kwaliteitsverbetering van het habitatype witte duinen mogelijk. Dit is vooral van belang voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit habitatype H2130 grijze duinen.

-
- H2130** ***Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie (“grijze duinen”)**
Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, kalkrijk (subtype A) en grijze duinen, heischraal (subtype C), behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, kalkarm (subtype B).
Toelichting: Oppervlakte-uitbreiding en verbetering kwaliteit is nodig gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de grote verantwoordelijkheid van Nederland voor dit habitatype in Europa. Bovendien betreft het hier één van de gebieden met een grote oppervlakte aan grijze duinen, kalkrijk (subtype A) waardoor het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor het habitatype levert. Het habitatype grijze duinen, heischraal (subtype C) is slechts lokaal aanwezig. Het habitatype grijze duinen, kalkarm (subtype B) kan in kwaliteit worden verbeterd.
- H2150** ***Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (Calluno-Ulicetea)**
Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting: Het habitatype duinheiden met struikhei is momenteel in goede kwaliteit aanwezig op een gering oppervlakte. Er is geen landelijke doelstelling voor uitbreiding van de oppervlakte, gezien het geringe belang van ons land voor dit habitatype.
- H2160** **Duinen met Hippophaë rhamnoides**
Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattypen H1310 zilte pionierbegroeiingen, H1330 schorren en zilte graslanden, H2120 witte duinen, H2130 grijze duinen of H2190 vochtige duinvalleien is toegestaan.
Toelichting: Het habitatype duindoornstruwelen is over voldoende oppervlakte aanwezig en landelijk niet bedreigd. Uitbreiding van het habitatype kan een bedreiging vormen voor onder meer habitatype H2130 grijze duinen. Het type komt lokaal in goede kwaliteit (met veel struweelsoorten) voor op locaties die niet conflicteren met de doelstellingen voor habitattypen H2130 grijze duinen of H2190 vochtige duinvalleien. Op dergelijke locaties is behoud van belang. Om de kwaliteit te behouden moeten alle successiestadia in het gebied voorkomen, ook de jonge stadia die als matig ontwikkeld worden beoordeeld.
- H2170** **Duinen met Salix repens ssp. argentea (Salicion arenariae)**
Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H2190 vochtige duinvalleien is toegestaan.
Toelichting: Het habitatype kruipwilgstruwelen komt in het gebied op kleine oppervlakte voor, in mozaïek met begroeiingen van habitatype H2190 vochtige duinvalleien (binnen de kalkrijke duinen is het type uiterst schaars). Er is geen landelijke opgave voor uitbreiding oppervlakte of verbetering kwaliteit.

H2180 **Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied**
Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit duinbossen, droog (subtype A) en duinbossen, binnenduinrand (subtype C) en behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit duinbossen, vochtig (subtype B).
Toelichting: De subtypen duinbossen, vochtig (subtype B) en duinbossen, binnenduinrand (subtype C) verkeren landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. Habitattype duinbossen, droog (subtype A) verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding.

H2190 **Vochtige duinvalleien**
Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, open water (subtype A), vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) en vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D).
Toelichting: De oppervlakte aan valleien in het gebied wordt momenteel sterk uitgebreid nu de waterwinning in deelgebieden is gestopt. Vochtige duinvalleien, open water (subtype A) en vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D) komen verspreid in het gebied voor. De fraaiste voorbeelden van vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) langs de gehele Hollandse vastelandsduinen worden momenteel binnen het Natura2000-gebied aangetroffen op onder andere het Kennemerstrand en in recent herstelde duinvalleien in het noordelijk deel. In het zuidelijk deel zijn potenties voor uitbreiding aanwezig.

Instandhoudingsdoelstellingen Habitatrichtlijnsoorten

H1014 **Nauwe korfslak**
Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting: Het gebied herbergt een aantal populaties van nauwe korfslak, waaronder locaties met hoge dichtheden.

H1903 **Groenknolorchis**
Doel: Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor uitbreiding populatie.
Toelichting: Het betreft één van de weinige vindplaatsen in de Hollandse duinen van de groenknolorchis, maar de populatie is momenteel zeer klein en weinig stabiel. Mogelijkheden voor een duurzamere populatie liggen echter op het Kennemerstrand, waar de soort zich recentelijk heeft weten te vestigen. Behoud van het habitattype H2190 vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) is hiervoor een voorwaarde.

H1042 **Gevlekte witsnuitlibel (*complementair doel*)**

Doel: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging populatie.

Toelichting: De soort heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. Vestiging van een populatie in het gebied is nodig voor het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. De soort breidt zich momenteel uit in de duinen, zodat de verwachting is dat het doel op termijn gerealiseerd kan worden.

Bijlage 2

Informatie over Natura 2000-gebied Coepelduynen

Procedure

Het Natura 2000-gebied Coepelduynen maakte deel uit van een groep van 18 gebieden, die op 23 december 2009 door de minister van LNV definitief aangewezen zijn als Natura 2000-gebied. De beroepstermijn liep van 19 februari tot en met 1 april 2010.

Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie
2. De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen
3. De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen
4. De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen

Kwalificerende habitattypen

H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen")
H2130	*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2160	Duinen met <i>Hippophaë rhamnoides</i>
H2190	Vochtige duinvalleien

Kwalificerende soorten (Habitatrichtlijn)

-

Kwalificerende soorten (broedvogels)

-

Kwalificerende soorten (niet-broedvogels)

-

Instandhoudingdoelstellingen habitattypen

H2120

Witte duinen

Doel

Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

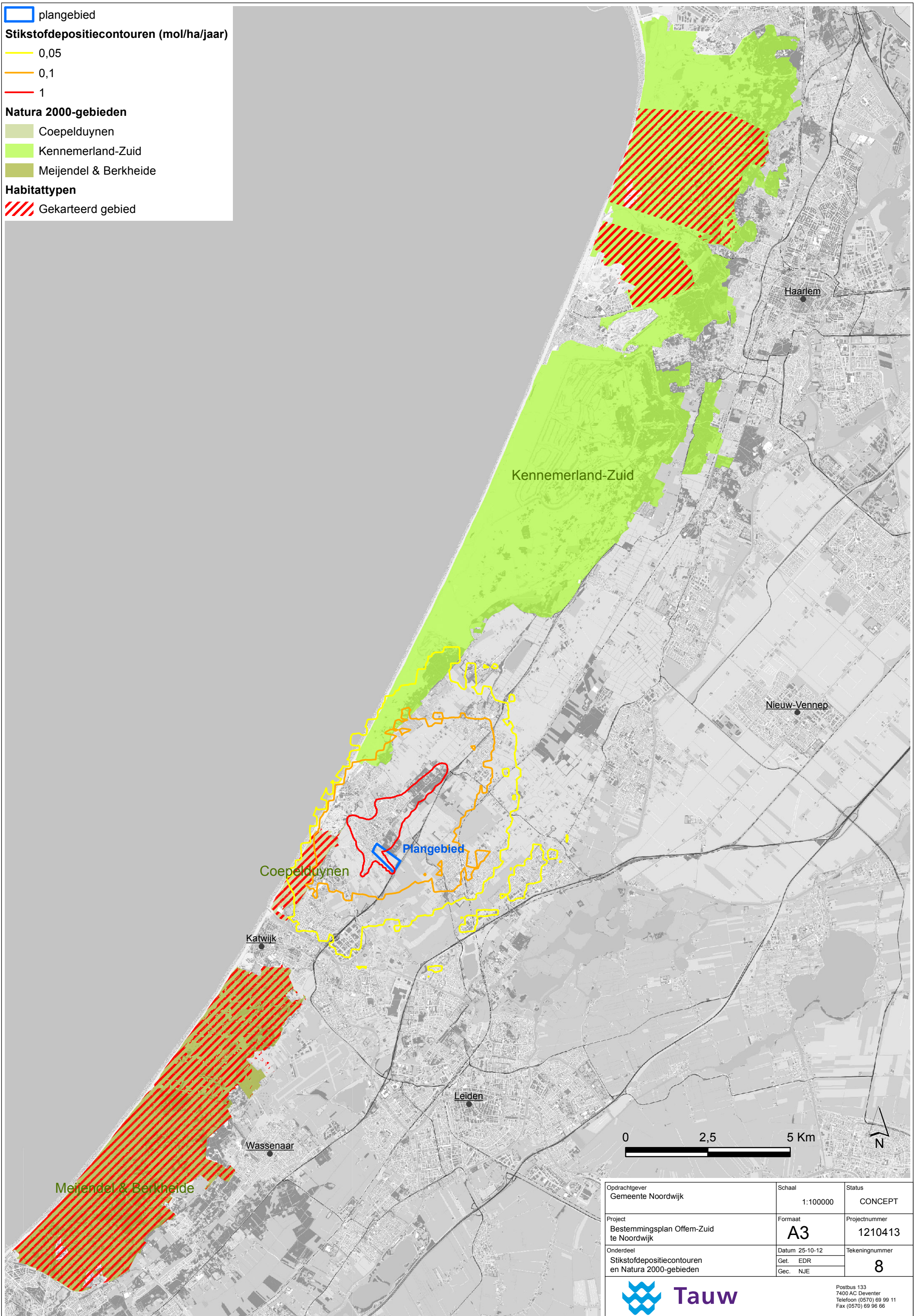
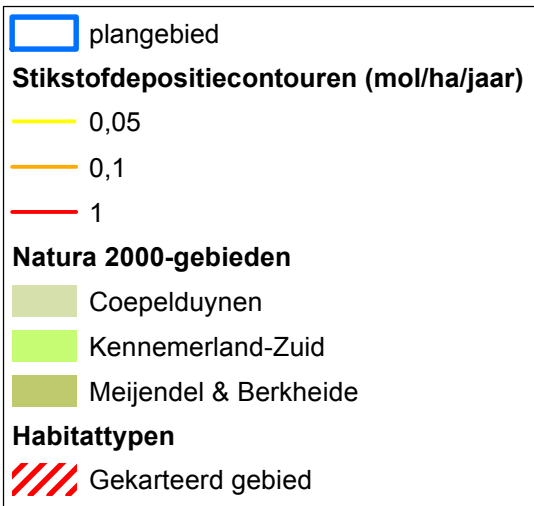
Toelichting

Het habitatype kan in kwaliteit worden verbeterd door herstel van verstuing in de zeereep, or zover er geen conflicten ontstaan met de veiligheid van de zeewering. Verstuing is mede van belang voor het achtergelegen habitatype grijze duinen (H2130).

H2130	*Grijze duinen
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, <i>kalkrijk</i> (subtype A).
Toelichting	Het subtype grijze duinen, <i>kalkrijk</i> (subtype A) is over een grote oppervlakte in goed ontwikkelde vorm in het gebied aanwezig. Daarom is hier geen doelstelling voor ontwikkeling of uitbreiding geformuleerd. Het gebied levert een grote bijdrage aan het landelijke doel voor dit subtype.
H2160	Duindoornstruwelen
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting	Het habitatype duindoornstruwelen is over een beperkte oppervlakte aanwezig. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding van duindoornstruwelen en aangezien uitbreiding van het type ten koste kan gaan van onder meer habitatype grijze duinen (H2130), wordt behoud van oppervlakte en kwaliteit nagestreefd. Om de kwaliteit te behouden is het gewenst dat alle successiestadia in het gebied voorkomen.
H2190	Vochtige duinvalleien
Doel	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, <i>kalkrijk</i> (subtype B).
Toelichting	Het habitatype vochtige duinvalleien, <i>kalkrijk</i> (subtype B) is over een beperkte oppervlakte redelijk ontwikkeld aanwezig. Er zijn potenties voor het verbeteren van de kwaliteit van het habitatype in het gebied, hiervoor worden reeds inspanningen geleverd. Voor de oppervlakte van het habitatype in dit gebied zijn de mogelijkheden volledig benut.

Bijlage 3

Kaartmateriaal

Opdrachtgever Gemeente Noordwijk	Schaal 1:100000	Status CONCEPT
Project Bestemmingsplan Offem-Zuid te Noordwijk	Formaat A3	Projectnummer 1210413
Onderdeel Stikstofdepositiecontouren en Natura 2000-gebieden	Datum 25-10-12 Get. EDR Gec. NJE	Tekeningnummer 8

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66